
Saksnr: 2020/79521-7
Saksbehandlar: Aina Haugstad, Mie Dahl
Pind

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		25.05.2021
Hovudutval for næring		25.05.2021
Hovudutval for samferdsel og mobilitet		25.05.2021
Hovudutval for opplæring og kompetanse		25.05.2021
Fylkesutvalet		22.06.2021

Koronaundersøkinga i Vestland. Utvalde resultat frå FHI si nasjonale undersøking

Forslag til vedtak

Fylkesutvalet tek saka til orientering.

Samandrag

Oppfølging og formidling av funn frå koronaundersøkinga er del av det løpande oversiktsarbeidet i Vestland fylkeskommune. I saka er det lagt hovudvekt på formidling av funn frå koronaundersøkinga i Vestland og samanlikning med resultat frå tidlegare folkehelseundersøking. Funna er sett i samanheng med FHI si nasjonale undersøking og fylkeskommunen sine tidlegare kartleggingar av koronasituasjonen i Vestland. Det er ikkje i denne saka gjort forsøk på å greie ut tiltak og oppfølging av dei funna som er identifiserte.

Saka er sendt til medverknadsorgana for uttale.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Paal Fosdal
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Koronaundersøkinga i Vestland. Utvalde resultat frå FHI si nasjonale undersøking

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Hausten 2020 gjennomførte Folkehelseinstituttet (FHI) ei spørreundersøking i Vestland kalla Koronaundersøkinga. Basert på data frå FHI har Vestland fylkeskommune utarbeida rapporten: «Koronaundersøkinga i Vestland 2020 - Utvalde resultat frå FHI si nasjonale undersøking». Rapporten er vedlagt saka.

I denne saka blir sentrale funn frå rapporten presenterte. Det er lagt hovudvekt på formidling av funn frå koronaundersøkinga i Vestland og samanlikning med resultat frå tidlegare folkehelseundersøkingar. Funna er sett i kontekst med FHI si nasjonale koronaundersøking og fylkeskommunen sine tidlegare kartleggingar av koronasituasjonen i Vestland.

Etter Folkehelselova skal fylkeskommunen halde oversikt over utviklinga i helse i fylket. Gjennom Forskrift om oversikt over folkehelsa er det formulert klåre krav om at fylkeskommunen skal ha løpande oversikt over folkehelsa. Oppfølging og formidling av funn frå koronaundersøkinga er del av det løpande oversiktsarbeidet i Vestland fylkeskommune.

Vedtakskompetanse

Etter *reglement for folkevalde organ og delegering* ligg folkehelse til fylkesutvalet som eit tverrsektorielt fag- og politikkområde som gjeld heile den fylkeskommunale verksemda.

Vurderingar og verknader

Økonomi:

Saka har ingen forslag til tiltak, og har difor ingen direkte økonomiske konsekvensar. Evt. behov for tiltak bør bli vurdert i fagavdelingane og i arbeidet med aktuelle regionale planar og handlingsprogram.

Klima:

Koronapandemien har medført inngripande tiltak som har endra livet til mange av oss. Nokon endringar har vore til fordel for klimaet. Til dømes har mange hatt endra reisevanar, og om lag ein av tre trur dei også vil reise mindre i framtida både når det gjeld jobb og fritid. Men kunnskapen i denne saka viser og korleis pandemien og tiltak også har hatt ein pris når det kjem til helse og livskvalitet. I den offentlege debatten har det vore diskutert at klimakrisa treng same politiske handlekraft som i koronakrisen. Det blir her viktig å vere merksam på korleis inngripande klimatiltak kan påverke helse og livskvalitet. Klimatiltak kan råke befolkninga skeivt og urettferdig, noko som kan føre til auka sosial ulikskap. Deler av befolkninga har ulik kapasitet og føresetnader for å tilpasse seg endringane. Befolkningsgrupper som i utgangspunktet har svak helse og dårlege levekår, er også svakast rusta til å møte klimaendringane.

Folkehelse:

Saka bidreg med viktig kunnskap innan folkehelse og er eit ledd i arbeidet med å ha løpande oversikt over folkehelsa, jamfør Forskrift om oversikt over folkehelsen. §4. Kunnskapen skal vidare inkluderast i oppdatering av folkehelseoversikta, og vil då danne grunnlag for vidare plan- og tiltaksarbeid.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi):

Saka gir ny kunnskap som er viktig for å kunne jobbe kunnskapsbasert med måla i utviklingsplanen.

Koronapandemien har hatt konsekvensar for samfunnet og innbyggjarane våre, og kunnskapen i denne saka er særleg aktuell i arbeidet med mål 3 og 4. Vidare er kunnskapen i denne saka særleg aktuelt for strategi 1.1 og Vestland fylke sitt arbeide med å minimere skadeverknadane, både på kort og lang sikt, som følgje av pålagde tiltak knytt til handteringa av koronapandemien.

Koronaundersøkinga i Vestland 2020 - Utvalde resultat frå FHI si nasjonale undersøking

Rapporten er delt inn i fire tema:

- 1) *Arbeid og økonomi*. Her blir det presentert resultat frå spørsmål om endra arbeidssituasjon, heimekontor, endra økonomisk situasjon og frykt for dårlegare økonomi.
- 2) *Helse og aktivitet*. Her blir vist resultat frå spørsmål om generell helse, risiko for smitte, fysisk aktivitet og psykiske plager.
- 3) *Livet med korona*. Her blir presentert resultat frå spørsmål om einsemd, nærmiljø, forhold til andre, tillit, ønsker og forventningar for framtida og kor nøgde folk er med livet.
- 4) *Tiltak for myndigheitene sin innsats*. Her blir vist resultat frå spørsmål om folk si haldning til myndigheitene si handtering av pandemien.

Under følger eit samandrag av viktige funn i rapporten.

Endringar i arbeids- og økonomisk situasjon fordeler seg ulikt

Det er store skilnader i korleis arbeid og inntekt har endra seg for folk under korona. Det er flest i Bergen som opplever endring og befolkningsgruppa med klårt størst endring i arbeidssituasjon og inntekt er dei med innvandrarbakgrunn. Nedgangen i arbeid for innvandrarakgrunn er større i Vestland enn i andre delar av landet. Det er innvandrarakgrunn frå Aust-Europa som blir hardest råka. Sortert etter bransje, er det aller flest som jobbar i serveringsbransjen som har fått endra arbeidssituasjonen, etterfølgd av dei som jobbar i transportsektor med kundekontakt. Det er flest unge som opplever endra økonomisk situasjon og dette er også ei gruppe som vi frå før veit har svakare økonomi. Til saman er det ei stor gruppe i Vestland som lever i usikkerheit rundt eigen inntekts- og arbeidssituasjon.

Den psykiske helsa har blitt forverra under pandemien

Den psykiske helsa er målt på ulike måtar i koronaundersøkinga, gjennom einsemd, grad av psykiske plagar, tillit, kor nøgde folk er med livet og opplevingar av å ha nokon å støtte seg til om det trengs. Samla sett ser det ut til at tiltaka knytt til koronapandemien har hatt ein negativ innverknad på livskvalitet og psykisk helse. Alle grupper har fått signifikant auke i psykiske plagar i perioden. Likevel, kvinner meir enn menn og høgt utdanna meir enn dei andre utdanningsgruppene. Psykiske plagar blant unge vaksne er no på eit nivå der 18-24-åringane i snitt kan seiast å ha vesentlege plagar. Når det gjeld einsemd, er det særskilt yngre, studentar og åleinebuande, som peiker seg ut. Einsemda er også høg i dei gruppene som ikkje er i arbeid, så som arbeidslause, permitterte og uføre.

På den positive sida, ser det ut til at effekten på psykisk helse i stor grad er ein effekt av smittevernrestriksjonar, slik at vi nok kan vente at helsa på mange måtar vil returnere til normalen når samfunnet opnar opp igjen. Svare avdekkjer også ein stor grad av framtidsoptimisme hos folk gjennom at fleire ventar at livet i åra som kjem, blir betre.

Ønsker og forventningar til framtida

Meir enn ein av tre av dei som svare, trur dei vil reise mindre med fly på ferie og fritidsreiser. Vidare reknar tre av fem med å bruke meir digitale hjelpemiddel i jobbsamanheng og ein tredjedel trur dei vil reise mindre i yrkes medfør. Dette er interessant å merke seg for planlegging av både samfunn og arbeidsplassar. Størsteparten av befolkninga støttar dei tiltaka som er sett i verk av myndigheitene.

Konklusjon

I vedlegg til saka ligg rapporten «*Koronaundersøkinga i Vestland 2020 - Utvalde resultat frå FHI si nasjonale undersøking*». Rapporten presenterer funn frå koronaundersøkinga i Vestland og samanliknar resultatata med folkehelseundersøkingane i Hordaland og Sogn og Fjordane. Dette er første gang vi har hatt moglegheit til å sjå på denne type data over tid i Vestland, og dette er spesielt spennande med tanke på å lære noko om koronapandemien sin effekt på folk flest. Funna er sett i kontekst med FHI si nasjonale undersøking og fylkeskommunen sine tidlegare kartlegging av koronasituasjonen i Vestland. Dei fleste funna er presenterte i figurar for rask samanlikning.